

Afdeling: Planlægning
Journal nr.: 12/17016
Dato: 29. august 2012
Udarbejdet af: Anja Stentoft Reilev
E-mail: Anja.Stentoft.Reilev@psyk.regionsyddanmark.dk
Telefon: 5146 9456

Notat: Tidlig indsats i nærmiljøet ved mistanke om psykiske sygdomme hos børn og unge (revideret pr. august 2012)

Projektbeskrivelsen er revideret i overensstemmelse med forudsætninger præciseret i tilsagnsskrivelse fra Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse af 5. juli 2012.

Psykiatrien i Region Syddanmark søger 3.3 mio. kr. i 2012, 5.4 mio. kr. i 2013, 5.6 mio. kr. 2014 samt 5.7 mio. kr. 2015 indenfor puljen "Hurtigere hjælp til børn og unge med psykiske sygdomme" til projekt "Tidlig indsats i nærmiljøet ved mistanke om psykiske sygdomme".

Baggrund

En af psykiatrisygehusets vigtigste opgaver er at sikre, at borgerne i Region Syddanmark får hjælp det rigtige sted på det rigtige tidspunkt. Psykiatrisygehuset skal til enhver tid tage sig af de mest syge og i kraft af sin specialviden og kompetence gå forrest i arbejdet med at sikre et velfungerende samarbejde med patienter, pårørende og på tværs af sektorer.

Ca. hvert 10. barn har behov for bistand på grund af psykiske problemer, adfærds- og skoleproblemer eller lignende, heraf vil en væsentlig mindre andel mellem 1 til 2 % have behov for egentlig børne- og ungdomspsykiatrisk bistand jf. Sundhedsstyrelsens statusnotat "Udviklingen i den børne- og ungdomspsykiatriske virksomhed".

En grundlæggende præmis i Region Syddanmarks psykiatriplan er, at kapaciteten i børne- og ungdomspsykiatrien dimensioneres, så 1,5 % af aldersgruppen 0 til 16 år og 2,0 % af aldersgruppen 17 til 19 år kan håndteres. Herved rettes fokus mod behandlingspsykiatriens kerneopgave nemlig at kunne tilbyde behandling til børn og unge med psykisk sygdom, som ikke kan tilbydes hjælp i kommunalt regi.

Den gennemsnitlige dækningsgrad for børne- og ungdomspsykiatrien i Region Syddanmark er i dag 2,41 % af den samlede børne- og ungdomspopulation. Antallet af henvisninger har som i de øvrige regioner været stigende fra 3.810 henvisninger i 2006 til 4.555 henvisninger i 2011. Alle henviste børn og unge indkaldes til forundersøgelse/ -samtale. Efter den første indledende samtale bliver ca. 25 % afsluttet til behandling/ hjælp udenfor børne- og ungdomspsykiatrien.

Arbejdsdelingen mellem børne- og ungepsykiatrien og kommunerne bliver adresseret i samarbejdsaftalerne. Den fortsatte vækst i antallet af henvisninger samt børne- og ungdomspsykiatriens forholdsvis høje dækningsgrad sammenholdt med Sundhedsstyrelsens anbefalinger viser, at der er behov for at tænke samarbejdet i nye rammer. Rammerne for samarbejdet skal være det bedste tilbud til målgruppen, som sikrer, at børn og unge ikke bliver

Psykiatrien i Region Syddanmark

unødigt sygeliggjort eller må vente længe på den rette behandling med fare for, at deres lidelser bliver kroniske og dermed sværere at behandle.

Psykiatrien i Region Syddanmark har det seneste år igangsat en række initiativer med henblik på at reducere ventetiden til udredning og behandling. Virkningen af initiativerne begynder at tage form, og de sidste tre måneder af 2011 har børne- og ungdomspsykiatrien i Region Syddanmark således overholdt kravet om udredning og behandling indenfor 8 uger.

På denne baggrund er det således vurderingen, at der ikke er behov for at udvide kapaciteten, men at fokus i stedet skal rettes mod at tilpasse målgruppen, således at dækningsgraden fremadrettet ligger på 1,5 % af den samlede børne- og ungdomspopulation i Region Syddanmark. På den måde vil der være kapacitet til fortsat at holde ventetiderne på max. 8 uger for de børn og unge, der har brug for psykiatrisk behandling.

Målgruppeafgrænsningen tager udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens beskrivelser i "Specialrapport for børne- og ungdomspsykiatrien". Målgruppen defineres heri som børn og unge med svær subjektiv forpinthed, alvorlige adfærdsforstyrrelser eller svære symptomer på:

- psykiske lidelser forårsaget af misbrug,
- skizofreni og andre psykoser,
- affektive lidelser,
- angst- og tvangslidelser,
- psykisk betingede legemlige symptomer,
- belastnings- og tilpasningsreaktioner,
- spiseforstyrrelser,
- personlighedsforstyrrelser (Sundhedsstyrelsens "Specialrapport for børne- og ungdomspsykiatrien")

Projektet "Tidlig indsats i nærmiljøet ved mistanke om psykiske sygdomme" har til formål at udvikle et formaliseret tilbud til PPR, skoler, SFO'er, børnehaver m.fl. i barnets nærmiljø, når der opstår mistanke om psykiske sygdomme og der vil i projektet være fokus på adfærdsforstyrrelser. Igennem dialogen i den tidlige mistankefase og inden barnet henvises til udredning sikres, at kun de børn der har et reelt behov for psykiatrisk udredning, diagnostik og behandling henvises, mens børn der har trivsels-, sociale- og indlæringsmæssige problemer tilbydes hjælp i deres nærmiljø – kommuner og praktiserende læger.

Herved retter projektet fokus på faglig afklaring og på, hvilken målgruppe der skal tilbydes hjælp i kommunalt regi, og hvilken målgruppe der skal tilbydes behandling i børne- og ungdomspsykiatrien, som fremhævet i "Udviklingen i den børne- og ungdomspsykiatriske virksomhed" og "Specialevejledning for børne- og ungdomspsykiatri". Igennem tilpasningen af målgruppen sikres det endvidere, at både kommunerne og børne- og ungdomspsykiatrien giver borgere/ patienter den bedste hjælp/ behandling tilpasset den enkeltes behov.

Projektet afføder således ikke, at den eksisterende kapacitet udvides yderligere, men sikrer, at den eksisterende behandlingsskapacitet målrettes børn og unge med svære og komplicerede psykiske lidelser.

Projektet understøtter endvidere intentionerne i den "Nationale strategi for psykiatri" om at sikre en sammenhængende indsats på tværs af sektorer, der styrker udbredelse og implementering af viden om fremme af mental sundhed og forebyggelse. Ligesom der i projektet vil være fokus på, at børn og

Psykiatrien i Region Syddanmark

unge med formodede psykiske lidelser tilbydes en behandling, der er effektiv, tilstrækkelig og mindst indgribende i barnets tilværelse og integritet jf. Sundhedsstyrelsens "Specialevejledning for børne- og ungdomspsykiatrien".

Formål

Projektet har til formål at tilpasse målgruppen, således at børne- og ungdomspsykiatrien i Region Syddanmark ved projektperiodens udløb har en dækningsgrad på 1,5 % af børne- og ungepopulationen for projektets målgruppe. Tilpasningen af målgruppen sikres gennem et styrket samarbejde med relevante fagpersoner i barnets nærmiljø i kommuner og hos praktiserende læger.

Projektet har endvidere til formål at øge andelen af patienter indenfor målgruppen, der tilbydes behandling indenfor 8 uger fra henvisningsdatoen. Dette sikres ved, at kun børn og unge med svære og komplicerede psykiske problemer henvises til udredning og behandling.

Projektets overordnede formål suppleres af en række afledte gevinster:

- Børn og deres familier får hurtigere den relevante hjælp.
- Hurtig problemløsning, inden problemerne og symptomerne bliver kroniske via målrettet og koordineret indsats.
- Kompetenceopbygning i kommunerne dvs. børnehaver, SFO'er, skoler, skolesundhedsplejen m.fl., og derved etableres et klarere snit mellem, hvilken målgruppe der sikres den bedste hjælp i kommunalt regi, og hvilken målgruppe der skal tilbydes behandling i børne- og ungdomspsykiatrien.
- Effektivisering af ressourceindsatsen, som vil have positive afledte konsekvenser for alle involverede også børnene og deres familier, der hurtigere vil kunne tilbydes målrettet og specialiseret hjælp.

Målgruppe

Målgruppen for projektet "Tidlig indsats ved mistanke om psykiske sygdomme" er børn og unge i alderen fra 5 til 16 år, hvor der i nærmiljøet opstår mistanke om psykiske sygdomme.

Indsatsen rettes med fagpersoner i barnets eller den unges nærmiljø, som fx skolesundhedsplejen, børnehaver/ SFO, skole samt praktiserende læge.

Beskrivelse af projektet herunder sammenhæng til øvrige initiativer i regionen

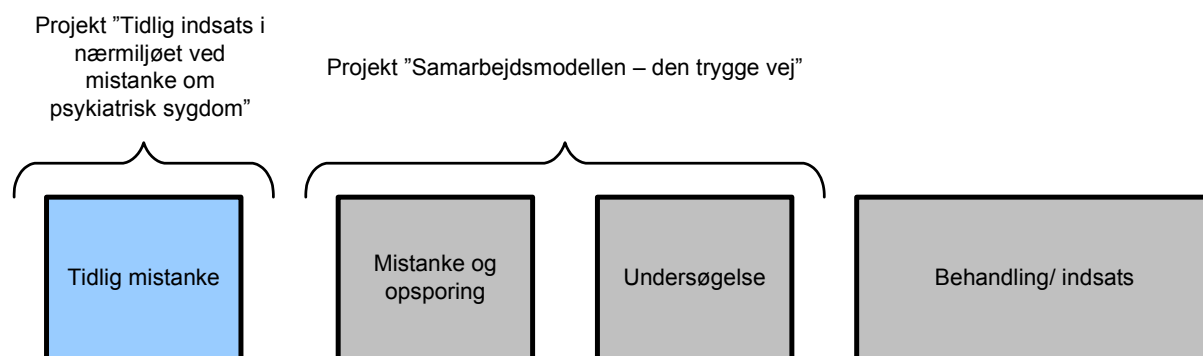
Psykiatrien i Region Syddanmark vil sikre gode og sammenhængende patientforløb ved at understøtte og udbygge samarbejdet internt i psykiatrisygehuset, med kommuner, praksissektoren og det øvrige sundhedsvæsen, ved at samarbejde med patienter, pårørende og inddrage dem i udviklingen af behandlingen – og ved at varetage patienter og pårørendes behov og være særligt opmærksomme på, at det også sker, når patient og pårørende ikke er i stand til at samarbejde.

Projektet "Tidlig indsats ved mistanke om psykiske sygdomme" vil styrke udviklingen af gode og sammenhængende patientforløb ved at ligge op til et styrket samarbejde om supervision, undervisning og videndeling med tre udvalgte projektkommuner samt ved at etablere et telepsykiatrisk tilbud, der er målrettet kommuner og praktiserende læger i Region Syddanmark.

Psykiatrien i Region Syddanmark

Tilbuddet om videndeling, supervision samt telepsykiatrisk bistand har til formål at understøtte fagpersoner i barnets nærmiljø før end barnet/ den unge henvises til psykiatrisk udredning dvs. i en tidlig mistankefase. Igennem et styrket samarbejde i mistankefasen, se figur nedenfor, bliver målgruppen afgrænset og kun børn/ unge med behandlingskrævende psykiske problemer bliver henvist til udredning og behandling i børne- og ungdomspsykiatrien.

Projektet supplerer det igangværende projekt "Den trygge vej" (Satspulje "Integrerede forløb for sindslidelser"), som er forankret ved Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling i Kolding og hos Kolding Kommune. Projektet "Den trygge vej" har fokus på at koordinere indsatsen mellem kommunale samarbejdspartnere i faserne "mistanke og opsporing" og "undersøgelse". Nærværende projekt supplerer projektet ved at have fokus på den tidlige mistankefase se figuren nedenfor.

Projektorganisering og bemanning

Projektet "Tidlig indsats ved mistanke om psykisk sygdom" forankres på tværs af de børne- og ungdomspsykiatriske afdelinger i Region Syddanmark og retter fokus på at udbygge og styrke samarbejdet med tre udvalgte projektkommuner og praktiserende læger omkring børn og unge, hvor der i nærmiljøet er mistanke om psykisk sygdom.

Det overordnede projektledelsesansvar placeres ved Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling i Kolding. Afdelingen har således ansvaret for at sikre den overordnede fremdrift af projektet samt sikre, at projektbudgettet overholdes. Afdelingen er ansvarlig for midtvejs- såvel som slutrapportering til Ministeriets for Sundhed og Forebyggelse ligesom afdelingen er ansvarlig for at afrapportere til psykiatrisygehusets sygehusledelse samt styre- og referencegruppe.

Den overordnede projektleder vil endvidere have ansvaret for den decentrale fremdrift af projektet i Kolding herunder at have kontakt til projektkommunen i afdelingens optageområde.

På de øvrige børne- og ungdomspsykiatriske afdelinger dvs. Esbjerg og Odense udpeges delprojektledere, der er ansvarlig for den decentrale fremdrift herunder kontakten til projektkommunen i afdelings optageområde.

Den præcise bemanning ses af tabellen:

Børne- og ungdomspsykiatrisk Afdeling	Børne- og ungdomspsykiatrisk Afdeling	Børne- og ungdomspsykiatrisk Afdeling
--	--	--

Psykiatrien i Region Syddanmark

Kolding	Esbjerg	Odense
Overordnet projektleder 0,5 årsværk Speciallæge i psykiatri 0,5 årsværk Psykolog 0,5 årsværk Sundhedsfagligt personale 2 årsværk	Delprojektleder og speciallæge i Psykiatri 0,5 årsværk Psykolog 0,5 årsværk Sundhedsfagligt personale 2 årsværk	Delprojektleder og speciallæge i Psykiatri 0,5 årsværk Psykolog 0,5 årsværk Sundhedsfagligt personale 2 årsværk

Projektgrupperne afrapporterer minimum halvårligt til styregruppen, der sammensættes af afdelingsledelserne fra alle tre afdelinger. Herudover etableres en referencegruppe bestående af:

- Projektets projektleder og delprojektledere
- Repræsentanter fra de tre projektkommuner
- Repræsentant fra praksissektoren
- Repræsentanter fra projektet "Den trygge vej"
- Repræsentant fra Planlægning i Sygehusadministrationen

Afdelingerne er sammen ansvarlige for at etablere det telepsykiatriske tilbud, der er åbent én dag ugentligt og bemandet med speciallæger i psykiatri og sundhedsfagligt personale. Tilbuddet yder bistand og sparring til kommuner og praktiserende læger når der er behov for at drøfte en evt. henvisning.

Projektets aktiviteter

I fastlæggelsen af projektets aktiviteter er der lagt vægt på, at et styrket og udbygget samarbejde med kommuner og praktiserende læger sikrer, at børnene ved mistanke om psykisk sygdom hjælpes i nærmiljøet og kun børn med behandlingskrævende psykiske problemer henvises til udredning og behandling i Psykiatrien.

For at sikre hjælpen i nærmiljøet og skærpe målgruppen igangsættes følgende aktiviteter:

- Udarbejdelse af informationsmateriale, afholdelse af informationsmøder m.m.
- Der udvikles et telepsykiatrisktilbud, der yder bistand til projektkommunerne og praktiserende læger, når der er behov for at drøfte en evt. henvisning. Tilbuddet er bemandet med speciallæger i psykiatri og sundhedsfagligt personale. Tilbuddet vil være åbent for henvendelser én dag ugentligt.
- I samarbejde med projektkommunerne udvikles et koncept for supervision/ undervisning til medarbejdere i børnehaver og skoler samt PPR, der kan bruges generelt og når der opstår mistanke om psykisk sygdom hos et konkret barn. Konceptet afprøves i projektkommunerne.
- Der etableres et forum for videndeling, hvor repræsentanter fra projektkommunerne, praktiserende læger samt de børne- og ungdomspsykiatriske afdelinger deltager. Foraet skal evaluere på det igangværende projekt og identificere evt. nye indsatsområder.

Psykiatrien i Region Syddanmark

- I samarbejde med projektkommunerne og praktiserende læger udvikles et koncept for netværksmøder, der kan etableres når der opstår mistanke om psykisk sygdom førend barnet er henvist til udredning i børne- og ungdomspsykiatrien. Netværksmøderne er rettet mod kommunale fagpersoner og praktiserende læger. Konceptet afprøves i projektkommunerne.

Klare mål/ succeskriterier samt effektmåling

Projektet vil skærpe målgruppen og sikre, at kun de børn og unge med behandlingskrævende psykiske problemer henvises til udredning og behandling i Børne- og Ungdomspsykiatrien herved kan indsatsen overfor patientgruppen styrkes. Samtidigt sikre projektet, at børne- og ungdomspsykiatriens specialviden og kompetencer via telepsykiatrisk speciallægebistand, supervision og undervisning stilles til rådighed for kommunale samarbejdspartnere og praktiserende læger. Igennem den udvidede bistand hjælpes børn og unge, hvor der opstår mistanke om psykisk sygdom, og det afklares om en henvisning er nødvendig. Herved slipper børn og unge, der ikke har behandlingskrævende psykiske sygdomme, for at skulle igennem et ressourcekrævende udredningsforløb.

Projektets indsats i forhold til at styrke samarbejdet på tværs af sektorer understøtter såvel nationale som Region Syddanmarks specifikke visioner om at tilbyde patienterne sammenhængende og koordinerede patientforløb med fokus på at sikre patienterne størst mulig integritet og værdi i behandlingen.

Projektets succeskriterier fremgår af tabellen:

Beskrivelse	Succeskriterium	Dokumentation
Det er målet med den styrkede indsats i den tidlige mistankefase, at børne- og ungdomspsykiatrien i Region Syddanmark kan intensivere indsatsen overfor børn og unge med psykiatriske problemer	I løbet af projektperioden falder antallet af henvisninger fra projektkommunerne, og der er et fald i dækningsgraden så børne- og ungdomspsykiatrien max har en dækningsgrad på 1,5 % i projektkommunerne	Opfyldelse af målet dokumenteres ved en optælling af antal henvisninger ved projektstart og -afslutning samt beregning af dækningsgrad ved projektstart og ved afslutning.
	I løbet af projektperioden vil projektkommunernes betaling til børne- og ungdomspsykiatrien falde med 10 %	Opfyldelse af målet dokumenteres ved en opgørelse af den kommunale betaling fra projektkommunerne ved projektstart og – afslutning.

Effekten af projektet herunder øget behandlingskvalitet dokumenteres ved, at der gennemføres en spørgeskemaundersøgelse. Kommunale fagpersoner, praktiserende læger og udvalgte familier inviteres til at deltage. Der gennemføres to overordnede effektmålinger én ved projektstart og én ved projektafslutning. Herudover gennemføres 2 mindre evalueringer ultimo 2013 og 2014 for at kunne justere projektet undervejs.

Psykiatrien i Region Syddanmark

Af nedenstående kvalitative parametre vil der blive udvalgt ca. halvdelen med henblik på at måle effekten af projektet. Formålet med effektmålingen vil være at sandsynliggøre, at samarbejdspartere og familierne oplever yderligere videns- og kompetenceopbygning igennem initiativerne igangsat i projektet. Effekten måles på en femtrins skala fra helt enig til helt uenig.

- at få bedre kendskab til symptomer og derigennem være bedre til at afklare behovet for psykiatrisk udredning og behandling
- at få et bedre kendskab til forebyggende inventioner igennem et styrket samarbejde med psykiatrien
- at få en tidlig afklaring af et evt. behov for psykiatrisk udredning og behandling
- at det er de rette børn og unge der henvises, dvs. at fagpersoner i nærmiljøet ikke fortsat er bekymret for de børn og unge, der ikke henvises til udredning i psykiatrien
- at familierne oplever sammenhæng i den tidlige indsats fra de forskellige instanser
- at familierne oplever, at indsatsen er effektiv, tilstrækkelig og mindst mulig indgribende i barnets tilværelse og integritet

Effektmålingen tilknyttes et Ph-d-projekt, der iværksættes i regi af Børne- og ungdomspsykiatrisk Afdeling Kolding/ Augustenborg. Formålet med Ph-d projektet er overordnet at vise effekten af netværksarbejde i den psykiatriske behandling og projektet "Tidlig indsats ved mistanke om psykiske sygdomme" indgår i Ph.d-projektet.

Opfølgning

Internt i psykiatrisygehuset afrapporteres projektet halvårligt til den samlede ledergruppe, både administrativt og klinisk. Der afrapporteres på projektets succeskriterier og årligt på projektøkonomien.

Økonomi

Projektet igangsættes medio 2012 og medarbejderne ansættes pr. 1. juli 2012.

	2012	2013	2014	2015
Løn				
Speciallæger i psykiatri	890.000	1.780.000	1.780.000	1.780.000
Sygeplejersker	652.827	1.305.654	1.305.654	1.305.654
Psykologer	774.231	1.548.462	1.548.462	1.548.462
Sekretær	173.500	347.000	347.000	347.000
Øvrig drift				
Uddannelse	400.000			
Informationsmateriale	250.000			
Kørselsomkostninger	22.500	45.000	45.000	45.000
Etablering af kontorarbejdspladser (hardware, borde, stole etc.)	75.000	75.000		
IT-drift, applikationer m.m.	21.000	42.000	42.000	42.000
Løbende driftsomkostninger	76.400	152.800	152.800	152.800
Revisionspåtegning				25.000
Projektbudget i alt	3.335.458	5.428.314	5.564.022	5.728.122

Psykiatrien i Region Syddanmark

Kvartalsvis udbetalingsoversigt

1. juli 2012	1.667.729
1. oktober 2012	1.667.729
1. januar 2013	1.357.079
1. april 2013	1.357.079
1. juli 2013	1.357.079
1. oktober 2013	1.357.079
1. januar 2014	1.391.006
1. april 2014	1.391.006
1. juli 2014	1.391.006
1. oktober 2014	1.391.006
1. januar 2015	1.432.031
1. april 2015	1.432.031
1. juli 2015	1.432.031
1. oktober 2015	1.432.031
I alt	20.055.916

Referencer

Region Syddanmark, 2008: "Fremtidens Psykiatri"

Psykiatrien i Region Syddanmark (2011): "Virksomhedsgrundlag 2011-2015"

Sundhedsstyrelsen, 2009: "National Strategi for psykiatri"

Sundhedsstyrelsen (2011): "Udviklingen i den børne- og ungdomspsykiatriske virksomhed 2007-2010"

Sundhedsstyrelsen (2011): "Specialevejledning for børne- og ungdomspsykiatri"

Psykatrien i Region Syddanmark

Sundhedsstyrelsen (2008) "Rapport for specialet: Børne- og ungdomspsykiatri"